

objectu materiæ (sane quia immateriata est) sed transit laminas argenteas, cupreas, aureas, vitreas, osseas, ligneas, trahitque ferrum post illas latitans nihilominus, ac si nullæ interessent laminæ. Impeditur quidem interjectu magneticæ tabellæ. Sed causa in promptu est. tabella cum ipso magnete paria facit. Superat igitur fortitudine remotiorem post se latitantem. Ac etsi etiam ferreæ tabellæ interjectu impeditur; tamen & hæc est naturæ magneticæ, & combibit virtutem magnetis illico, eaque quasi propria utitur.

Vt igitur negare possimus, motus siderum impediri centralibus duorum conjunctionibus: necesse est dicere, SOLIS naturam plus differre a naturis siderum cæterorum, quam differt natura magnetis a natura ferri: nec ut a magnete ferrum eandem subito virtutem combibit, sic a SOLE PLANETAS. Vtrum autem aliquam qualemcunque combibant, differo in caput LVII explicare.

Rursum de
motu aphædum.

QVOD autem verisimilitudinem attinet causæ motus apogæorum, ea nihil probat de virtute hac communi SOLARI per ἀντιφασίν impedita. Potest enim motus apogæorum aliam, utpote animalem habere causam. Vide de hac re obscuram aliquam opinionem infra cap. LVII.

Adde quod si hinc oriretur apogæorum motus, quod motus PLANETÆ circa SOLEM in ἀντιφασίν speciei motricis ex SOLE emanantis impediretur: retardaretur igitur motus longitudinis, aut progrediente motu altitudinis (quo pacto retrocederent apogæa) aut æque retardato: ita consistent apogæa, cum observationes testentur ipsa progredi.

SED ET hoc cap. LVII dicitur, utrum salvo motu ex SOLE, impediuntur motus SIDERVM proprii, τῇ ἀντιφασίν.

CAPVT XXXVI.

Qua mensura virtus ex SOLE motrix, per mundi amplitudinem attenuetur.

SEQVITVR altera objectio paulo difficilior, orta ex eo, quod supra cap. XXXIII. loco secundo fuit oppositum cognitioni lucis & virtutis motricis: sed quæ cum nostra speciei immateriata contemplatione pugnare videtur infensus, quæque me diu fatigavit improvidum.

DEMONSTRATVM est cap. XXXII. PLANETARVM motus intentionem & remissionem sequi proportionem distantiarum simplicem. At videtur virtus ex SOLE emanans intendi & remitti debere in proportionem duplicata vel triplicata distantiarum seu linearum effluxus. Ergo intensio & remissio motus PLANETARVM non erit ex attenuatione virtutis ex SOLE emanantis. Probari videtur consequens in hunc modum, tam de luce quam de virtute movente; sed de

sed de luce sermones sunt clariores. Lector virtutem motricem subintelligat.

Sit initio punctum aliquod α de corpore SOLIS. id ergo sparget radios in orbem omnem: & per demonstrata in Opticis, ut sese habet amplitudo sphaericæ superficiei γ amplioris radios hosce per imaginationem terminantis, ad β angustiores; sic se habebit densitas lucis in orbe β angustiore, ad densitatem ejusdem in γ ampliore.

Sit deinde circulus aliquis maximus δ in corpore SOLIS lucidus.

Ejus ergo singula puncta, quorum sunt infinita, spargent hac ipsa proportionem radios in singula hemisphæria β & γ . Ac ut se habet distantia ab hujusmodi linea circulari (quæ eminus apparet recta) longior α γ ad brevior α β conversim habet se apparentia diametri circuli in distantia breviori seu δ β ϵ angulus, ad apparentiam in distantia longiori seu δ γ ϵ angulum. Cum ergo longior appareat hæc diameter e propinquo β quam e longinquo γ , in eadem proportionem; densior autem etiam cujuslibet puncti radiatio e propinquo β quam e longinquo γ in dupla igitur proportionem ipsius α β ad α γ densior videtur futura radiatio circuli de propinquo β quam e longinquo γ .

Sit tertio discus ipse apparens corporis SOLIS δ α ϵ , & cum superficies similes, (ut hic circulares disci apparentes) sint, in dupla proportionem diametrorum; diametri vero SOLIS apparentes in simpla proportionem distantiarum α γ . α β eversa; disci igitur circulares apparebunt, in dupla proportionem distantiarum α γ . α β . Cum autem radiatio circuli δ γ in γ & β jam probata sit dupla uti proportionem distantiarum α β . α γ . causa alius atque alius suæ densitatis; videtur hinc radiatio disci, causa densitatis vel fortitudinis, tripla uti proportionem distantiarum α γ . α β .

Vi si distantia essent α γ ut 2, α β ut 1 essent radiationes, puncta α γ , ut 1; α β , ut 2, causa densitatis lucis: & diametri circuli apparentes, in γ , 1; in β , 2.

Ergo radiationes δ ϵ diametri circuli in γ , 1; in β , 4. Sed disci sunt, in proportionem dupla diametrorum. Ergo disci apparentia in γ esset 1; in β esset, 4: quasi dicas, discum δ α ϵ ex β videri quadruplo plura puncta continere, quam ex γ . quorum punctorum quodlibet in β duplo densius lucet quam in γ . Compositis igitur proportionibus; radiationis, totius disci δ α ϵ , densitas in γ , ad densitatem radiationis, totius disci δ α ϵ , in β , esset ut 1 ad 8.

Nihil hic nos turbat, quod apparentem discum SOLIS computamus, cum sit superficies hemisphærica. Nam æque multiplicium eadem est ad se mutuo proportio. Sphærica vero superficies ab ARCHIMEDE demonstrata est quadrupla esse ad planum circuli maximi in sphaera scripti. Omnino itaque corpus duplo distans longius in γ quam in β , videtur octuplo obscurius lucere debuisse in γ quam in β , non tantummodo duplo. Etenim ex eo ipso videtur intendi debere claritas radiorum, quod corpora ex appropinquatione videntur amplificari, ut VENVS in perigæo epicycli evidentior corporibus umbram circumferibit, quam in apogæo. Eadem igitur, vi comparationis a nobis institutæ inter lucem & vim motricem, videntur & de vi motrici concipi debere.

AD HANC